

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบสัญญาจ้างแรงงานแบบแบ่งรายได้จากผลผลิตในอุตสาหกรรมผลิตยางดิบของสวนยางพาราขนาดเล็ก โดยมีสมมติฐานว่า การเลือกรูปแบบสัญญาจ้าง หรืออัตราส่วนแบ่งที่เหมาะสม ขึ้นอยู่กับปัจจัยต้นทุนทางธุรกรรม และปัจจัยเสี่ยงของเกษตรกร

การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลสวนยาง 208 แปลง จากการสัมภาษณ์เกษตรกรเจ้าของสวนยาง 140 ครอบครัว และข้อมูลสวนยาง 141 แปลง จากการสัมภาษณ์แรงงานกรีดยาง 136 ครอบครัว ในพื้นที่จังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2551 และทำการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง Ordered Logit Model โดยแยกแบบจำลองที่ทำการศึกษาออกเป็น 3 แบบจำลอง คือ แบบจำลองเจ้าของสวนยาง แบบจำลองแรงงานกรีดยาง และแบบจำลองรวมทั้งสองฝ่าย

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการเลือกอัตราส่วนแบ่ง หรือรูปแบบสัญญาจ้างของเจ้าของสวนยาง ได้แก่ ลักษณะสวนยางแบบเนินเขา ขนาดสวนยาง ประสิทธิภาพผลของสวนยาง อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน รวมถึงจำนวนแปลงสวนยางในครอบครอง โดยจำนวนแปลงสวนยางในครอบครองของเจ้าของสวนยางที่เพิ่มมากขึ้น และอาชีพการทำสวนยางเป็นหลัก เป็นตัวแปรหลักที่ส่งผลต่อความน่าจะเป็นที่เจ้าของสวนยางจะได้รับส่วนแบ่งเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ลักษณะสวนยางแบบเนินเขา มีอิทธิพลต่อความน่าจะเป็นที่เจ้าของสวนยางจะได้รับส่วนแบ่งลดลงมากที่สุด

ส่วนตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมของแรงงานกรีดยางในการเลือกรูปแบบสัญญาจ้าง ได้แก่ ระยะทางจากสวนยางถึงชุมชน ประสิทธิภาพผลของสวนยาง การเข้ารับอบรมกรีดยาง ความสามารถในการกรีดยาง จำนวนสมาชิกที่ทำงานในสวนยาง และความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของสวนยางและแรงงานกรีดยาง โดยตัวแปรความสัมพันธ์แบบญาติระหว่างเจ้าของสวนยางและแรงงานกรีดยาง และแรงงานที่เคยเข้ารับการอบรมกรีดยางมาก่อน เป็นตัวแปรหลักที่ส่งผลให้แรงงานกรีดยางได้รับส่วนแบ่งเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่สวนยางพาราที่มีผลผลิตสูง และจำนวนสมาชิกที่ทำงานในสวนยางเพิ่มมากขึ้น เป็นตัวแปรหลักที่ส่งผลให้ต่อความน่าจะเป็นที่แรงงานกรีดยางจะได้รับส่วนแบ่งลดลง ทั้งนี้ เมื่อทำการศึกษาโดยรวมข้อมูลของทั้งสองฝ่าย พบว่าความสัมพันธ์แบบเครือญาติระหว่างเจ้าของสวนยางและแรงงานรับจ้างกรีดยาง และประสิทธิภาพของสวนยางพารา มีอิทธิพลในการเลือกรูปแบบสัญญาจ้างมากที่สุดตามลำดับ